

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

U ante U

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97861](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97861)

narū memorię p̄ncipis terrarū ppli me ipsūm consuluisse.
Vtinam aduerbium optantis. Quādoq; etiam dicimus. **O** vti
 nam. Qui. **O** vtinam cum laęe demona classe petebat.

Vputa significat quemadmodum.
Vtiq; aduerbium similitudinis. et qñq; ponit pro certe vel pr
 sus. Quiri. Solēt biuuiis modi negotiatores aliqd̄ p̄p̄riuz ac
 p̄uatiū stipulari vtiq; cū re alienā vendant. Hiero. in prolo.
 pal. Quę vtiq; in codicibus nostris non hñr. Sue. in Tito.
 Ceterum Titū qui p̄p̄r̄ abbat vtiq; imperaturum.

Vtd̄. significat quāob̄re p̄l̄ qd̄. et quid repulisti nos in finem.
Vtpote. aduerbiū cōfirmantis. **I**st̄ causatiuū. s̄gt̄ enī qñi qñi qd̄
 dē. Sal. Antonius aberat a **S**olo vtpote eger ac iacēs. **P**oni
 tur ēt p̄ tanq;. Sue. i. aug. **R**edes sacras vetustate collapsas
 aut icēdio absumptas re **R**eadq; opulētissimis donis ador
 nauit. vtpote q̄ in cellā capl̄. **H**lini iouis sexdecim millia pōdo
 auri vna donatione otulerit. **A**mb. li. i. of. **E**rat **I**aac om̄i ti
 mēs. vtpote habraḡ idoles dēserēs p̄i bonozē. i. qñi vlt̄ q̄

Vter. a. u. s̄. s̄gt̄. q̄s vñ? ex duob; . pōitur q̄z interrogatiue: vt vter
 vñ fecit hoc. **I**nfinite. vt scio vter vestrū hoc fecerit. i. quis
 vnus vestrū hoc fecerit. **D**icimus vter alterum. **P**ly. **V**ter
 alteri dixerit nescio. **S**itr̄ dicimus **V**ter vtrū. **L**i. **V**ter vtri.
 insidias fecerit. **H**inc s̄iūt **C**omposita que sequuntur.

Vterq; s̄gt̄ ambos. licet inter se differat. q̄ cū vtrūq; aliqd̄ fe
 cisse dicimus et ab hoc et ab illo sep̄atim id factū intelligimus
 vt vterq; sibi domum edificauit. hoc est et hic edificauit sibi
 domum: et ille. **L**um vero ambos dicimus fecisse ab vtraq;
 cōiunctim id factum ostendimus. vt **A**mbo sibi monumētum
 constituerit hoc est. hic et ille simul vno sibi cōe monumētū
 fecere. **P**ropter qd̄ vtrūq; alterū verberasse dicimus hoc ē
 hūc illū: et illū hūc verberasse. **L**i. quoz; vterq; suo studio. de
 lectatus cōtēst̄ alterū. **Q**uint. **L**uz enim vterq; alteri obijciat
 palā ē vtrūq; fecisse. **E**odē mō vtrūq; vtriq; aliquid fecisse
 dicimus. **T**erē. **Q**uia vterq; vtriq; ē cordi. **A**mbos at̄ alterū
 verberasse: vel ambos verberasse ambos. nō recte dicimus
 qz significat̄ ambos seip̄os verberasse: sed ambo se mu
 tuo verberarūt. **A**ug. **V**terq; s̄gt̄ ambos et tñ singulari sono
 est sed significatiōe duali. **N**ā cū dicit **V**irgilius. **C**ōstitit i
 digitor̄ extēplo arrectus vterq;: duo significati sunt cū dicit
 vterq; cū aut̄ arrectus noluit expr̄mere pluralitatem vt sit in
 plurali vtriq;. **S**z̄ h̄ iterēt: qz h̄ vterq; duo significet. tñ so
 lū duo. vtriq; aut̄ duo s̄gt̄. h̄ sic vt in singulis multi sint **S**i di
 cas vtriq; exercitus duo significo: h̄ sic. vt in singulis turbaz
 intelligi volo: hęc qd̄az̄ distincta sūt: h̄ itē auctoritate consu
 sa. **N**ā cū ait **V**ir. **S**up vtraq; quasitēpora cōfudit: dicere
 enī debuit sup vtrūq; ips̄ cū de duobus t̄p̄ibus loqueretur.

Vterlibet. pe. cor. alter ex duobus: h̄ ē vter quē tibi capere libet.
Vteruis vter quē tuuis sic quis: et qz. **N**ihil enī ē aliud quis q̄
 vnus quē tu uis: et qz: q̄ vñ? q̄ tibi magis libet. **H**oc enī dicit
 ferūt. vteruis et vterlibet aquis aq̄libet. q̄ illa vnus ex duob;
 significat. hęc vnū ex pluribus. **T**eren. **A**bsqū vnus hore cuz
 ē opus bñficiū accipe gaudeas. **Q**uintil. **P**ericulosuz et cum
 cura intūedū gñs. q̄ si i p̄ponēdo vnū quēlibet amiserimus
 cuz rifu quoq; tota res soluitur. **T**uuis sic interrogare si hęc
 actio nō sit q̄ sit. **S**il. n. remouēt̄ oia vel cū duo ponent̄ inter
 se cōtraria. quoz; tenuisse vtrūlibz̄ sufficet. **E**cce in eodē lo
 co. vtrūlibet et q̄libet vsus: ē altero p̄ eo qd̄ est vnū de duo
 bus. **A**ltero p̄ eo qd̄ est vnū de pluribus. **H**iero. **A**dducere
 tur ad **A**aron vel ad vnū quemlibet filiozum ipsius.

Vtroq; aduerbiū loci. hoc ē ad aliquē locū. et ad aliū **L**uii. vtro
 q; loco. vtraq; per vtrūq; locum.
Vtrū aduerbiū. mō interrogātis est. **P**lau. **V**trū id verū putas
 an nō. **M**ō onbitantis. **S**eneca. **U**trum nobis id conueniat
 aīaduertendum. **C**ōponit̄ quandoq; cū nā. **H**ier. li. **R**. **E**t cō
 suluerunt post hęc dominū vtrūnā venturus esset illuc.

Vter vteri. et vterus vteri d̄z quē alio noie locos appellat. et vul
 go falso matricē: cū mat̄rix sit. femina q̄ fetus gr̄a tenet. **E**ri
 st̄mat̄ **P**ly. **v**ulūā dicit in ceteris aialibus: i muliere vteruz
Ideo vterus dicit qz continet et tanq; vter ē ad p̄gnatēscz p̄
 tinet. **Q**uandoq; tamē sumitur p̄ ventre. **V**ir. **V**teruz arma

to milite complēt. **L**geil. **N**ūc vter crescit nō pōt cellari. **H**u
 ius diminutiūm est vterculus.

Vter vtris ge. mas. pellis q̄ vinū aut oleū deferri solet.
Vterculus. **P**ly. **E**t in vterculos cōgestus apum liquor. **O**re. n.
 eum euomunt. **D**iminutiūm est ab vter pro ventre.

Vtriculos i faria vñ. **P**ly. accipe. li. xviii. quos galli **L**isalpini re
 dundaginē: in venetia p̄uincia pleriq; subuentres vocant

Vtricularius qui inflat ex vtre p̄hystulā. **E**t agrecis **A**scuales
 dicitur. **S**uet. in nero. **V**ouerat se proditurum hydraulaz et
 ebozaulam et vtricularium.

Vtor. vsūm hēo. **E**t sp̄ de rebus bonis ac necessarijs nec nō et
 diuinis i aīat̄iq; vtor oīo diligentia cōsuetudine studio et
 bñdō. **T**er. **S**cio te nō eē vsūm aīi hac amicitia mea. h̄ cū de
 p̄sonis loq̄mur accipitur p̄ cōuerfari. **L**ice. lētulo. **T**rebonio
 multos annos vtor valde familiariter. **I**nde vsus cōuerfa
 tōe. **Q**uinti. **M**ulier ē cum qua longus illi fuerat vsus. **E**t qz
 aliq̄ re vtimur vter ea fructuz p̄cipiamus: sc̄i ē vt dicamus
 vsūm p̄ vtilitate. **C**ōstruit̄ quādoq; cū actō. **L**i. li. acad. **E**t q̄
 a supioribus acceptant utebantur. **V**ar. utile utamur poti⁹ q̄
 ab rege abutamur **H**uius cōposita sunt. **A**butoz. et **L**outoz.

Vtrēnsle. pe. cor. quod est ad vsūm necessarium. **C**ol. li. xii. vten
 filia quibus aut aliter hōrum genus: aut etiā excolitur.

U ante U

Vua ē q̄ in uite sit: dicta ab uuido. **A**liqñ ponit̄ p̄ uite: **V**irg. **E**t
 turpe auib⁹ p̄dā fert uua racemos. **E**t uua morb⁹ quē greci
Staphylē uocat. **I**nflāmatio est eius ptis q̄ in ore. **C**ol. dicit
 et **S**taphylophozos **A**ristoteli. **D**istēditur hęc et luteo colore
 subrubescit acino p̄similis. **E**st aut̄ uua id qd̄ in fine palati
 depēdet: circa fauces: ut ibiāte hōie conspicitur: sic oca qz ut
 una depēdet: et hūiditate uariat: et est uocis moderatrix. **S**e
 renus. **A**egrescunt tenere fauces cū frigoris uis subijt: uel cū
 uentis agitabilis aer vñ atq; ipas flatus grauis ificit uuas.
Sub uua ē minor lingua q̄ **E**piglossis d̄z. **D**icitur et uua de
Apibus cū collecte sūt i modū botryonis depēdet. **C**ol. **L**uz
 examē glomeratuz in p̄mo frōdētis arbuticū ramo cōfe
 derit aīaduertito an totū examē in sp̄z unius uue depēdet
Ply. li. xj. **L**ūc ostēta faciūt puata ac publica uua depēdente
 in domib⁹ tēplisq; **V**ir. **E**t dēsis uua dimittere ramis. **S**er.
Uuam dimittere. i. in morem uue botryonem desuere.

Vuidū humidū p̄gūe: qd̄ p̄cipue h̄z aliqd̄ humoris intrinsecus
Unde et uua dicta. **H**umidum qd̄ h̄z humorē extrinsecus.

Vulcanus deus antiq; p̄tatus ē quo s̄gt̄ ignis qz canus p̄ ae
 ra uolat. **V**olat enī flāma et cācida est. **V**ie et muleiber appel
 latur: qz ferrū mulecat. **S**ingūt̄ enī poetē hūc fuisse deū et **J**o
 uis ex **J**unone filium. **Q**ui s̄aber **J**oui fulmina cōtra giganz
 tes fabricauit. **H**inc uulcanie insule appellatę sunt.

Vulcanū in cozzu cōcluzuz geris. s̄gt̄ ignē in laterna portas.
Vulcens uulcentis sine s. post. l. et p. u.

Vulga faculus scozreus siue ex alia mā in quo pecuniā uel alia
 uite necessaria ferre solēt hōies: oca qz nūmos aliasq; res in
 uoluat. **L**uc. **I**n uulgā penetrare pilosaz. **V**ar. **U**t maticū ex
 arcula adderem i uulgā. **H**ec ēt a ueteribus **B**ulga d̄z. **E**st et
 uulga siue bulga soliculus ad brachiū pedēs gerēde pecunie
 gr̄a. **L**uc. **L**ui neq; iumētū ē nec feruus nec comes ullus bul
 gam et qd̄ h̄z. nūmoz; secū h̄z cuz bulga cōnat dormit lauat.
Qñq; ponit̄ p̄ uulua: et cōtrario uulua p̄ sacculo. **I**dem **I**ta
 ut quicq; nostrū ē bulga ē matris in lucē aditus.

Vulgus neu. ge. et ideclinabile. **E**t uulgus uulgi mas. gñis signi
 ficat multitudinē ignobiliozem **V**irg. **S**untq; aīs ignobile
 uulgus. **L**i. **S**aturnū maxime colūt uulgi **V**ir. **I**n uulgū am
 biguas et querere cōficius arma et a uolueno quidā dicit pu
 rant. qz stulte huc atq; illuc uoluantur.

Vulgo aduerbialiter. positū s̄gt̄ passiz p̄ oēs cateruatim. **V**irg.
Hinc letis uituli uulgo moriunt̄ in herbis. **V**ulgo concepti
 dñr q̄ patrē demōstrare nō p̄nt uel q̄ possunt quidem s̄z euz
 habēt quem habere non licet. **Q**ui et **S**purij uocantur.

Vulgaris et hoc uulgare qd̄ ē uulgi. hoc ē uile ac cōe. **V**ñ et rñ
 de singulari. **L**i. i arte ueteri. **M**agna aut̄ pua facilia an diffi

elia: singularia sunt an vulgaria: va an falsa. Aliquando vulga re dicit qd est tritū z confectum. Quinti. Simulne vulgarē viam ingressus alienis demum vestigijs inhissem.

Vulgo. as. in vulgus do: z qñ multis audientibus ac nō facituris dico: z cōe oib' facio māifesto vile bēo. Vir. li. xi. quid me alta filētia cogis rūpē z obductū vbi vulgare dolozes. Lac. li. vii. Quē yaticinia eozū cū paulatī fama vulgasset. Li. lib. j. Sūt q' laurēnā vlgato corpe lupa iter pastozes vocatam pu tēt. Plau. in am. Qui me abīte corpus vulganit suū Duins cōposita sē diuulgo. Euulgo. qd ē extra i vlg' ereo. Li. li. ix. Luile ins repositū ipenetrabilibus pōtificū euulgauit i vlgō. Be. Labris foras editis i vlgaret p vlgō valde vulgo. Terē. vbi rē sciū cepi ībūant' neqz vt aiūz deuit egrotū adolecē tūli tractare s; vi z via puulgata patruz quotidie accusabaz.

Vulnus vide in dictione. Ulcus. Vnc vulnere. as. fācio vuln' infero. Trāsser' qñqz ad aiūz z sīg't ango. Uñ z vulnus ai p angoze accipit seu dāno. Ply. Mar. mū illi fortuna vulnus intulerat onobus filijs in matura morte sublati.

Vulnerarius medicus cberurgus qui vulnera curat. Vulnerarium emplastrum quod vulneribus imponitur.

Vulpes. aīal teste Carrone q' pedibus volet. Huius diminuti uum est vulpecula. Por. Sorte p angustā tenuis vulpecula rimā. Adiectiuum vulpinus. a. um. qd est a vulpe. Snet. vbi leonis pellis defecit vulpina insuenda est. Aliqñ ponit pro astuto. Plau. vulpinus animus ne quid moliat' mali.

Vulpinor. aris significat mēdacijs ac fraudibus vera puerto si ne effugio. Tractum ab in toto vulpium cursu.

Vulfinus pen. pro. lacus a vulfinij oppido cui adiacet nomina tus in eturia piscium fertilis. Vulfini enim oppidū fuit opu lentissimum a quo vulfinenses dicti sunt.

Vultur z vulturis z vulturinus in dō dicit pōt. Enn. Vulturis in siluis miserū mādebat homonem. Auis ē rapax carniuora a volatu tardo dca q' pp magnitudinez corporis tarde volet. Plau. i tru. Jā qñ vulturij triduo pus pāuinabant quo die esturiri sēt. De bacauē sic scribit Amb. Negant vultures indulgere cōcubitu z iugali quodā vlu nuptialisqz copie soz te miseri atqz sine vllō masculoz concipere semine: z sine coniunctione generare: natozqz ex his in multam etatem lō gge vite procedere: vt vsqz ad centum annos vite eozum se ries producat' Est z vultur mons in apulia.

Vulturus ventus q' ab oriente hiberno spirat. Dicitur a vultu ris volatu vt dca aiunt qñ alte resonat. Greci Euronorum vocant: q' inter notū z eurū sit. Hoc noie etiam dicitur ē flu uinus q' p cāpaniā labēs haud lōge acumis mergitur. q' z vul turnū dicit. Sirius. li. viij. Fluctuqz sonozum.

Vulturnū: oppidū cāpanozū ē: z fluminis de quo mō est dicitū.

Vultus: a volo vis sicut a colo cultus. pprie sīg't voluntatē hoīs que p motu ai in facie ostendit. Luz facies sit ipsa oris spēz que pmanet vultū sibi fingere multi pñt formā nemo. Luca. li. iij. ptulit vultaneu. gñe. Sed quos vtriusqz figure eē vi des mixtz referētes vultū parētū Aul' ac i nullo aiante ē p ter hoīem huius diminutiū est vulticalus quo vsus est. Li.

Vultuosus. tristis. Li. de optio gñe dicēdi. In quo cū effeceris neqđ ineptū sit aut vultuosum. Hinc aduerbiuz vultuose qd do. vsurpat p eo quod est indignanter facie mēsta z fronte subductum: z cum gestu rebuz accōmodato. Vultuosa frōs apud Apul. pro mēsta accipitur. Ait enim lib. iij. meta. Longe dissimilis aduenit non ex lēta facie sed vultuosa fronte ru gis insurgētibus adseuerabat.

Vulua. seu volua: idē qd yternus z matrix vulgo dē licet falso di cta q' fetus inuoluat. In ea enim cōceptus sit z fetus cōtine tur. Hāc multi ex romanis ex porca in delicijs habuere: que duplici noie appellabatur. Eiectitia. f. z porcaria. Eiectitia a partu eiecto siue enecto. Porcaria edito. Eiectitia; Ply. opti mam eē ait q' fuerit porce: occas: cum eiectus siue enectus est ptus. Porcariam cum editus est meliozqz erat eius que pe pisset q' virginis. Nam a partu statim suē pimperam inter ficiebant: tū hñde vulug grā: tū vt sumē optimum efficerent mar. Te fortasse magis capiet de vigne porca. De mīna gra

ni de sue volua capit. Qñqz accipit vulua p ore vulue. Ju. Adhuc ar dēs rigide tētigle vulue. Ply. quozqz boletozū prū pētū in oñi spēz albu illud in volucrum voluam nuncupat.

Vroz qñ vroz ab vngendo. Nā cū puellē nuberent apud vete res ac mariti domū intrarēt arugia postes vngēbāt putātes ex hoc oīa mala ab ea domo argeri. vel q' loto maritos vnge bāt. Enn. Exi tar qñū bōa se dīa pōit z vncit. ser. cō. lib. iiii. eñ. sic bz. Mos fuerat vt nūc ē dēspuelle simul venissent ad limē mariti postea aīqz ignōrēnt ornarent lanceis vitis z oleo vngerēt. Et inde vrozēs. Et s' qñ vrozēs Ply. quozqz scribit nouas nuptas lupio ad pōstes iungere solitas ne qd mali medicamti sferret. Hū dē diminutiūz ē vrozcula. Die. ad oceanū. Tu mibi oli en dūa de sepulchro vrozculā.

Vrozī. a. um. qd ē vrozis vel qd ad vrozē pñt. vt (ptrabis. res vrozia Aug. li. ii. cō. nō curauit hoc qz metus erat ne ipe diref spes mea compede vrozia. Aliqñ. Vrozius dē q' vrozī nimis inseruit. Vir. Pulchrāqz vrozius vrbem extruit.

Littera semiuoca

lis est: que vim duplicis cōsonātis habz p q' modo ca. gs. pzimit' vtebant' vt ape es grecs. p qbus nūc aper grex dicimus: Sciedū q' x. trāsit in u. cōsonantē vt nix niuis: in ct. vt nor noctia. z in aspiratiō nē subjivt. yeho: veti: Quotienscunqz autem hec propositio ex componitur cum dictione incipiente a vocali vel. c. p. t. z. s. remanet integra: sed qñ cū s. s. abijcit vt Exaro ereo. eri go. exoleo. exuro. excutio: explodo. extraho: exequor: expes. Xanthus: latine flau' dicitur. Quo nomine dicitur flauus troia nus: qui z Scamander dicitur: Nam quod in campis troia nis pzo: ime flumen armenta rusa z pecora leucophea nascū tur: Jō flumen id ilianes xanthum appellauisse dicitur. Est z nomen viri z nomen vrbis Lycie a fluuio sic nuncupatē Et nomen equi Vextozis.

Xāthij ppli aīe cū eozū vrbz ab arpago pfecto Lyri obfideref vrozēs suas ac suos z oēs opes in arce posterūt oēi adhibi to igni cremauerunt ipsiqz in bello irrūtes cuncti cecidere.

Xāthicus aprilis mensis hebreozū lingua appellatus est.

Xantho fuit vna ex nimphis Oceani z Tezyos filia Uirg. li. iij. Be. Drymoqz xanthoqz.

Xanthippe: nomen vrozis quereulē Socratis philosophi.

Xenos: latine hospes siue peregrinus. Xenia hospitalitas: ami citia exterozū.

Xeniū dicit pōt munus hospitalitatis. vñ Mar. lib. iij. in quo Eiusmodi munera distichis describit: xenia noiauit q' yer sus ipsos pro xenijs mitteret. Dis in hoc gracili. xenioū tur ba libello: Lōstabit nūms qñtuoz empta tibi. Quattuoz ē ni mium: poterit constare duobus. Et faciet lucrū bibliopola triphon. Nec h' hospitibus pro munere disticha mittas. Siti bi tā rarus q' mibi nūms erit. Huius diminut. est xenioluz parūū xeniū. Apul. Lōmodū meridies accesserat z mittit mi bi xeniola porci optimum z quinqz gallinulas z vini cadum in etate pziotio.

Xenodochium: z xenodociū. hospitale locuz publicus quo pe grini z hospites hospitalit' recipiunt. E v dōr hospes d o xēt ovreceptaculū qñ hospitū receptaculū. Hiero. Xenodochiuz in portu romano situm totus p. riter mundus audiuit.

Xenocrates. pe. cor. nomē phi calcedonij auditoris. Pla. qui in academia Speusippo succēssit: z yiginti qñqz annis doctur. fuit tar dūs ingenio adeo vt cū illū Plato Aris. cōgaret: alte rū freno: alterū calcaribus indigere dicebat. Nic p hōzū sene rissimus extitit. Serūt cū pbyrme nobile scortū dedita opa a qbusbā intra ei' cellā missa eēt: atqz ab eo ozans lectuli prem accepisset: demūqz ipsecto ope discessisset dixit se non a viro sed a statua yenisse. Eius vbius tanta fides adhibebat: vt cūz